

#zabydleni

Otevřený dopis vládě České republiky od iniciativy Za bydlení

V Praze dne 14. 12. 2023

Vážený pane premiére, vážené členky a členové vlády,

jménem iniciativy Za bydlení Vám chceme popřát šťastné a pokojné prožití vánočních svátků v klidu a bezpečí domova.

Tímto dopisem Vás zároveň upozorňujeme na všechny, co si sváteční klid nemůžou dovolit. Máme na mysli nejen statisíce dospělých v nestabilním nebo nevyhovujícím bydlení, ale i 61 000 dětí, které letošní Vánoce budou trávit bez tepla a bezpečí domova, protože žádný domov nemají.¹ Jejich provizorními domovy jsou ubytovny, byty zcela bez nájemních smluv nebo se smlouvami na pouhých pár měsíců, azylové domy, instituce a byty ve špatném technickém stavu, ve kterých by žádné děti žít neměly.

V takovém prostředí mají děti, mimo jiné, ztížený přístup ke vzdělání, které by jim mohlo pomoci se vytrhnout ze spirály chudoby, do níž se většinou již narodily. Problémy s bydlením vedou ke znevýhodnění ve vzdělávání ještě předtím, než děti do školy nastoupí, ať už jde o horší duševní zdraví nebo absenci předškolního vzdělávání. Stejně tak jsou děti v bytové nouzi negativně ovlivněny méně podnětným prostředím, které má vliv na jejich sociální dovednosti a zdroje na celý život.

Kvůli častějším nemocem a dopadům stresu, které jsou v mnoha případech způsobeny nevyhovujícími hygienickými či tepelnými podmínkami jejich provizorních domovů, mají následně ve školách větší problémy s absencí. To jim neumožňuje se plně soustředit na to, co by pro ně v dětství mělo být kromě vlastního štěstí nejdůležitější – možnost v klidu se vzdělávat, aby mohly později rozhodovat o své budoucnosti samy.

Bytová nouze je také jednou z hlavních příčin odebrání dítěte z rodiny. To vede nejen ke zbytečně rozděleným rodinám, ale ve výsledku i k vyšším nákladům státu na zajištění základních potřeb a naplnění práv dětí.

¹ Zdroj: Závěrečná zpráva RIA <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCSAGX2IT/KORNCY3DRKO6>

#zabydleni

Jsme si vědomi, že tato alarmující situace není přímým důsledkem Vaší politiky ani řízení státu. Krize bydlení nevznikla v posledních dvou letech, je to stále se zhoršující systémový problém posledních dekád, který nedávno prohloubila covidová pandemie a důsledky ruské agrese na Ukrajině.

V čem může být ale činnost této vlády zásadní a přínosná, je přijetí fungujícího zákona o podpoře v bydlení, který citelně pomůže krizi bydlení zmírnit, obzvlášť pro zranitelné skupiny obyvatel. Těmi jsou kromě seniorů a senierek, osob se zdravotním postižením či samostatně pečujících rodičů právě i zmiňované děti. Děti zároveň podle dat MMR tvoří největší část z lidí v bytové nouzi.

Legislativní dluh České republiky v oblasti zákona systémově podporujícího bydlení, na který upozorňuje mimo jiné i Ústavní soud v nálezu II. ÚS 2533/20, je možné vyřešit již v průběhu příštího roku.² Nadcházející rok je zároveň, vzhledem k trvání řádného legislativního procesu, pravděpodobně poslední příležitostí této vlády k prosazení zákona do konce stávajícího volebního období.

Několik předchozích vlád mělo, stejně jako současná vláda, zákon systémově podporující lidské právo na bydlení ve svých programových prioritách, přesto se doteď nikdy nepodařilo ho prosadit.

Jsme si vědomi, že neexistuje jedna příčina, kterou by bylo možné odstranit a vyřešil by se tím celý problém krize bydlení. Z našich analýz však jednoznačně vyplývá, že bez odpovídající strukturální reformy v politice bydlení není možné prohlubování krize bydlení předejít.

Zákon o podpoře v bydlení má dlouhodobou podporu naší iniciativy Za bydlení, která kromě nevládních neziskových organizací, nadací a poskytovatelů sociálních služeb zahrnuje také akademické pracovnice a pracovníky z univerzit po celé republice či celostátní, krajské, i obecní politiky a političky. Všichni se ve své každodenní činnosti setkáváme s absencí systémové podpory při ukončování bytové nouze a vnímáme potřebu podpory ze strany státu jako naprostou prioritu pro naše další fungování v sílící bytové a energetické krizi.

² <https://www.usoud.cz/aktualne/v-cr-chybi-zakon-o-socialnim-bydleni-dlouhodobá-nejistota-obcanu-tykající-se-bydlení-muze-ohrozit-duveru-v-demokraticky-pravni-stat>

#zabydleni

Chápeme zákon jako první krok k řešení krize. Sice ji sám o sobě nevyřeší, přesto může pomoci širokému množství občanů a občerek, kteří nyní šanci na stabilní bydlení nemají.

Pevně věříme, že příští Vánoční svátky budou moct nabídnout výhled na jistější zázemí domova pro všechny děti, které letošní svátky budou trávit v nejistotě. Ale aby se tak stalo, je třeba, abyste Vy, jako členové a členky vlády, v příštím roce skutečně prioritizovali přijetí zákona o podpoře v bydlení.

Děkujeme za vyslyšení a těšíme se na možnou spolupráci v příštím roce.

S úctou,

Mikoláš Opletal

Advocacy officer

Za bydlení

mikolas.opletal@socialnibydeni.org

+420 774 645 467

Iniciativa Za bydlení spojuje více než 50 jednotlivců a organizací z nevládního, akademického i veřejného sektoru. Už od minulého volebního období se snaží vyvolat a vést konstruktivní veřejnou a politickou debatu o problému bytové nouze a zhoršující se dostupnosti důstojného bydlení v Česku. Jejím hlavním cílem je prosadit fungující institucionální a legislativní model, který zabrání propadu lidí na ulici či do sítě obchodníků s chudobou.